

Samrådsredogörelse Detaljplan för Väktaren 15, 35, 36 och 37 m.m. i stadsdelen Kungsholmen, Dp 2011-08491

Innehåll

Samrådsredogörelse Detaljplan för Väktaren 15, 35, 36 och 37 m m i stadsdelen Kungsholmen, Dp 2011-08491	1
Sammanfattning	2
Bakgrund	2
Förslagets syfte och huvuddrag	2
Hur samrådet bedrivits	3
Ämnesvisa synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstaganden ...	3
Allmänt om samrådet och planprocessen.....	3
Kulturmiljö	4
Arkitektur och gestaltning	5
Handel och kultur.....	6
Olägenheter för grannar	7
Bostadsgård	8
Förskola	9
Gator och trafik.....	9
Teknisk försörjning.....	11
Hälsa och säkerhet.....	12
Miljö- och klimataspekter	13
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	13
Föreslagna förändringar.....	14
Inkomna synpunkter.....	14
Statliga och regionala myndigheter och förbund.....	14
Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar	16
Övriga remissinstanser	18
Förteckning av yttranden från sakägare	19
Förteckning av yttranden från övriga	20
Protestlista, renskriven.....	20

Sammanfattning

Samrådsförslaget syftar till att möjliggöra ca 90 nya lägenheter, nya handelsytor om ca 3000 m², och nya kontorsytor om ca 2500 m². Planförslaget sändes ut på samråd 2013-05-28 - 2013-07-09. Under samrådet har 75 yttranden inkommit samt en protestlista med 154 namnunderskrifter. Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller kollektivtrafik och gestaltning. Sakägare och remissinstanser efterlyser det helhetsgrepp kring platsen Fridhemsplan som startpromemorian beskrev som en ambition för detaljplaneprojektet. De flesta sakägare och övriga boende som framfört synpunkter anser att olägenheterna är för stora och att skuggning av befintliga bostäder behöver minska, att bostadsgården fredas, att gatumiljöerna behöver rustas. Behovet av en ny galleria i området ifrågasätts. Det finns också en oro bland de boende i hyresrätterna för evakuering och höjda hyror.

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare i det fortsatta planarbetet:

- Skuggning och förändring av dagsljus i befintliga bostäder
- Bostadsgårdens utformning (nivåer, användbarhet)
- Bottenvåningarnas bidrag till stadslivet utanför
- Byggnaders bidrag till stadsbilden – gestaltning av hörn, fasader och tak
- Entréers placeringar i gatuplan och relation till biljetthallen
- Utformning av gatumiljöerna runtomkring
- Konsekvenser för kulturverksamheter

Intressekonflikten inom kvarteret mellan utökade handelsytor och befintliga bostäder hanteras genom att bostäder prioriteras. Detta innebär att förslaget justeras så att inslaget av bostäder på gården ökas något på bekostnad av handelsvåningens utbredning. Gården gestaltas för bättre utnyttjande. De påbyggda gathusen studeras ytterligare för ökad variation.

Ett samarbete mellan berörda förvaltningar och byggherrar har startats med syfte att ta ett helhetsgrepp kring Fridhemsplan och gaturummen kring kv Väktaren.

Kontorets bedömning är att inkomna synpunkter kan hanteras i det fortsatta planarbetet.

Bakgrund

Förslagets syfte och huvuddrag

Detaljplanen syftar till att möjliggöra utveckling och förbättring av kvarteret Väktaren med fler bostäder, mer service och handel. Samrådsförslaget möjliggör också en förskola och LSS-boende. Planen innebär påbyggnader av befintliga hus, påbyggnad/höjning av kvarterets gård, samt uppförande av nytt gårdshus. I anslutning till planarbetet bedrivs nu i samarbete med berörda förvaltningar ett samverkansprojekt för Fridhemsplan med syfte att skapa en attraktiv stadsmiljö för gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer.

Hur samrådet bedrivits

Plansamråd för aktuell detaljplan pågick under perioden 2013-05-28 - 2013-07-09. Information om samrådet skickades ut enligt sändlista till remissinstanser och berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen. Samrådsförslaget visades i Tekniska Nämndhuset, samt på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/detaljplaner. Annonser om samråd och samrådsmöte publicerades i lokaltidningen Mitt i Kungsholmen tisdag 28 maj 2013. Samrådsmöte hölls 2013-06-03 i Bolindersalen, Bolinders Plan 1 där ca 50 personer närvarade. Under samrådet inkom 75 skriftliga yttranden från remissinstanser, boende och allmänheten. Av dessa har 43 uppgett en adress som ligger inom sakägarkretsen. En protestlista med 154 namnunderskrifter har även lämnats in. 19 stycken av yttranden är inlämnade på en mall gjord av Hyresgästföreningen, vars innehåll är det samma som protestlistan. Stadsbyggnadskontoret har tolkat Hyresgästföreningens mallar till att vara emot förslaget på följande punkter:

- Byggtiden
- Etableringen av en ny galleria
- Ett nytt gårdshus på bekostnad av innergården
- Påbyggnaden av Väktaren 36 och 37

En sammanställning av alla inkomna yttranden återfinns i bilaga 1 - sakägare, bilaga 2 - övriga, bilaga 3 - protestlista.

Under sommaren och hösten 2013 har detaljplanen uppmärksamats i media och aktiviteter har anordnats av boende och näringsidkare för att väcka opinion mot förslaget.

Ämnesvisa synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstaganden

Nedan redovisas ämnesvis de synpunkter som inkom under samrådet. Stadsbyggnadskontorets kommentarer och ställningstagande redovisas i kursiv stil efter varje ämne.

Allmänt om samrådet och planprocessen

Stadsbyggnadsnämnden anmäldes till Justitieombudsmannen, JO för hanteringen av planärendet. JO avslutade ärendet 2013-07-22 efter granskning utan anledning till åtgärd eller kommentar. Hyresgästföreningen anser att det varit för kort varsel för kallande till samrådsmötet, samt att samrådstiden varit för kort när den varit lagd under sommaren.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadens praxis är att samrådets längd bör vara 6 veckor vilket normalt räcker för både sakägare, boende och remissinstanser inklusive stadens alla förvaltningar och nämnder. Stadsbyggnadskontoret bedömde att samrådets

öppnande skedde så tidigt att kommande semestertider inte försämrade sakägarnas möjligheter att ta del av förslaget eller att yttra sig.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen konstaterar att planområdet ligger inom riksintresseområde för kulturmiljövården och anför att volymerna kommer skilja ut sig mot omgivningen genom att påbyggnadernas tak som blir högre än övriga innerstaden, kommer uppfattas som en stor platt yta, samt att höjdskillnaderna bitvis blir abrupta. Befintliga byggnader utgörs redan av stora volymer, vilket förstärks i förslaget. Länsstyrelsen anser att exploateringen är möjlig med anledning av det breda gaturummet och att stenstaden markeras och manifesteras. Samtidigt finns en risk för negativ effekt på stadsbild och taklandskap. Därför behöver gestaltningen studeras mer i detalj genom jämförelse med befintlig situation. Detta gäller särskilt fasad mot Drottningholmsvägen och kvarterets hörnfasader och mötet med befintlig bebyggelse. I stället för att förstärka områdets karaktär föreslår länsstyrelsen mer av släpp och avtrappningar, vilket bedöms ge mindre negativ inverkan på taklandskapet.

För att kunna bedöma eventuell påtaglig skada på riksintresset efterlyser länsstyrelsen stadens förhållningssätt till påbyggnader i innerstaden. Då kan den ackumulerade påverkan på taklandskap och siluetten bedömas.

Stadsmuseet anser att förslaget till detaljplan i princip kan accepteras. En förutsättning är att höjden och omfattningen av påbyggnaderna är noga studerade för att motsvara höga krav på arkitektur av landmärkeskaraktär. Detta gäller speciellt den stora påbyggnaden på Väktaren 35.

Av hänsyn till riksintresset och stenstadens karaktär anser stadsmuseet att gårdsbebyggelsens höjd bör anpassas till stenstadens bebyggelse och husen i kvarterets norra del, speciellt värdefull bebyggelse inom hörnfastigheterna Väktaren 12 och 32. Stadsmuseet ser positivt på att Väktaren 15, uppförd i mitten av 1930-talet, undantas från påbyggnad.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet har inget att erinra mot höjderna i kvarteret.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret anser att planförslagets påbyggnad av gathusen tar hänsyn till stadsbilden och befintlig bebyggelse, både inom kvarteret och till angränsande kvarter, där kvarteret Kulsprutan (på andra sidan Drottningholmsvägen) är av särskild betydelse. Genom att förstärka och utveckla gavelmotivet på Väktaren 37 skapas en rumslig sekvens och markering mot väster av Fridhemsplan och den äldre stenstaden. Genom att medge påbyggnader av gathus på tre till varandra gränsande fastigheter tar planförslaget ett grepp som beaktar hela kvarteret. Stadsbyggnadskontoret bedömer att det föreslagna gårdshuset tar hänsyn till gathusens höjd; i samrådsförslaget redovisades olyckligtvis ritningar på hörnfastigheten Väktaren 32 med en för låg höjd. Byggnaders bidrag till stadsbilden studeras vidare avseende hörn, fasader och tak.

Arkitektur och gestaltning

Rådet för Stockholms skönhet anser att platsen bör studeras för en öppnare platsbildning/terminalfunktion. Platsens funktion som nav bör markeras med en samlad yta, möjligtvis i kombination med ett landmärke. Det är viktigt att tunnelbanehallens koppling till den framtida gallerian inte innebär att ytan klyvs i två entréer. Om reklam ska tillåtas på gaveln till Våktaren 37 bör den integreras i arkitekturen. Rådet anser att det är viktigt att hörnet på Våktaren 35 mot S:t Eriksgatan studeras vidare och att staden tar ett samlat grepp om platsen för att ge Fridhemsplan en större stadsmässig funktion.

Trafikkontoret anser att möjligheten till att sektionera påbyggnaden av Våktaren 35 bör studeras för att minska dess dominans i gaturummet.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning är positiv till att nya lägenheter för bl.a. särskilt boende och förskola skapas. Genom att fler kopplingar skapas mellan galleria, biljetthall och entréer kommer kvarteret kunna göras mer levande och bidra till ökad trygghet. De anser också att det fem till sex våningar höga gårdshuset dock innebär en alltför hög exploatering av kvarteret.

Exploateringskontoret är positiva till skapandet av nya bostäder samt möjlighet till förskola och LSS-boende i bra kollektivläge. Möjligheten att öppna upp gångstråk genom kvarteret Våktaren kommer också förbättra för allmänheten.

Hyresgästföreningen anser att förslaget håller för låg arkitektonisk kvalitet, samt att perspektivskisserna är undermåliga och vilseledande. Byggnadernas gestaltning bör omformas för att ge ett mer dämpat och harmoniskt intryck.

Bromma Airport upplyser om att lokaliseringsbedömning (flyghinderanmälan) ska beställas vid uppförande av byggnadsverk högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Föremål till en höjd av 45 meter eller högre över mark ska hindermarkeras.

Ett antal sakägare anser att den arkitektoniska gestaltningen av byggnaderna inte passar in i omgivningen samt att den håller för låg arkitektonisk kvalitet.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret instämmer i att gavelmotivet på Våktaren 37 behöver utvecklas.

Stadsbyggnadskontoret instämmer i att gatumiljön bör förbättras och att funktionen som omstigningsplats för kollektivtrafikresenärer bör förtydligas; i anslutning till planarbetet bedrivs nu i samarbete med berörda förvaltningar ett samverkansprojekt för Fridhemsplan med detta syfte.

Stadsbyggnadskontoret anser att påbyggnaden av Våktaren 35 med dess hörnläge vid Drottningholmsvägen-St Eriksgatan kan tillåtas bli ett synligt tillskott i stadsbilden. Utformningen bör dock studeras vidare.

Stadsbyggnadskontoret kommer att till granskningen arbeta vidare med gestaltningen av husen avseende variation. Förutsättningarna för höjning av bebyggelsen har analyserats såväl i relation till kvarteret i sig som till omgivande kvarter. Planhandlingarna kan dock behöva förtydligas avseende de resonemang som förts.

Handel och kultur

Hyresgästföreningen anser att handeln bör kunna expandera under Drottningholmsvägen, eller längs Fridhemsgatan inom Kv Vallgossen. Hyresgästföreningen ifrågasätter vilka samhällsintressen som gynnas av ett galleriabygge i kvarteret.

Merparten av de sakägare som har yttrat sig, drygt 70 %, är emot etableringen av vad som uppfattas som ytterligare en galleria. Många hänvisar till Västermalmsgallerian och menar att det räcker. Huvuddelen av synpunkterna ger inget annat skäl till varför de är emot mer handelsyta än att det redan finns ett tillräckligt utbud, medan ett fåtal uttrycker att de är emot förslaget då etableringen sker på bekostnad av innergården. Vissa menar att en ny galleria skulle leda till negativa konsekvenser för de mindre butiker som idag finns i området då de inte skulle kunna konkurrera med den storskaliga handel som förknippas med gallerior.

Av de sakägare som är hyresgäster och bedriver handel i kvarteret motsätter sig huvuddelen av de som yttrat sig, 9 av 11, etableringen av det som man uppfattar som storskalig handel men välkomnar istället en lösning som skulle värna om småskalig handel.

Några sakägare är kritiska till att hyresgäster som bedriver kulturverksamhet riskerar drabbas genom att befintliga lokaler behöver förändras och/eller få andra funktioner.

Svenska DansCompagniet AB som bedriver dansundervisning för ca 1300 elever och har ca 50 personer anställda – danspedagoger, musiker och receptionspersonal – ser inte att detaljplaneförslaget tar hänsyn till deras verksamhet då en av de stora entréerna skulle gå tvärs igenom deras lokaler. En nedläggning av Om DansCompagniet skulle få stora konsekvenser för kulturen vid Fridhemsplan. Man menar att adressen Fridhemsgatan 28 är perfekt eftersom det goda kollektivtrafikläget och läget i kvarteret gör att barn och gamla tryggt kan ta sig till och från undervisningen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Inom Kv. Vallgossen (dagens skolfastighet) anger gällande plan allmänt ändamål och en ny skolbyggnad utreds för närvarande utmed Fridhemsgatan och någon annan användning övervägs inte. Frågan om handel under Drottningholmsvägen hänger ihop med frågan om en ny tunnelbaneuppgång på södra sidan om Drottningholmsvägen och någon sådan uppgång är för närvarande inte aktuell. Se även "Stadsbyggnadskontorets ställningstagande" s.10.

En hållbar stadsstruktur kännetecknas av en god kollektivtrafikförsörjning som minskar behovet av resor med bil. Vid de viktigare omstigningspunkterna i staden är det rimligt med en intensiv markanvändning som innehåller service anpassad till kollektivtrafikresenärerna. Ett väl utvecklat handelsutbud är därmed till gagn för en stor del av stadens invånare. Befolkningstillväxten inom Stockholms stad innebär en växande efterfrågan av handel – det lokala behovet av handel lämnas dock till fastighetsägarna att bedöma.

Detaljplanen kan i viss mån reglera huruvida handeln är stor- eller småskalig; detaljplanen ska förse med bestämmelser som säkerställer att bottenvåningar utformas för att utgöra tillskott i stadsmiljön och ge förutsättningar för levande offentliga rum, bland annat ska en bestämmelse som säkerställer att butikslokaler i fasad även har entré mot gatan införas. Under handelns öppettider medger kopplingarna genom kvarteret nya rörelsemönster kring Fridhemsplan och gör delar av handelsytorna i det djupa kvarteret mer tillgängliga.

En detaljplan reglerar inte vilka hyresgäster som en fastighetsägare hyr ut sina lokaler till. Dock har staden ett ansvar i att verka för social hållbarhet.

Detaljplaneringens konsekvenser för de hyresgäster som bedriver kulturverksamhet måste därför klarläggas. I samband med detaljplanearbetet har ett samarbete mellan Kulturförvaltningen, Kungsholmens bibliotek och fastighetsägare inletts för att se hur biblioteksverksamheten kan utvecklas. Även om Danscompagniet är en affärsmässig verksamhet spelar den i kraft av sin omfattning och betydelse för utövarna en framträdande roll i Fridhemsplans kulturutbud. Fortsatt planarbete ska innebära att man för verksamheten noggrant kartlägger konsekvenserna av föreslagna åtgärder inom kvarteret.

Olägenheter för grannar

Byggtid, insyn, skuggning, evakuering och hyror

En stor del av de sakägare som yttrat sig, nästan 70 %, menar att förslaget kommer innebära en påtaglig försämring av dagsljusinsläppet. Dock är det endast hälften av dessa som specifikt nämnt skuggverkan i sina synpunkter. Resterande har uttryckt att de är emot en påbyggnad på gathuset med 3-5 våningar, vilket stadsbyggnadskontoret tolkat som en oro för dess skuggverkan. Många menar att fler solstudier behövs av hur den nya bebyggelsen påverkar den befintliga.

Ett flertal av de sakägare som yttrat sig, ca två tredjedelar, har uttryckt en oro för byggtiden på fem år och det buller och störningar som den medför. Endast ett fåtal har specifikt nämnt störningar från byggnationen, medans merparten har nämnt att de är emot ”5-års bygget” vilket Stadsbyggnadskontoret tolkat som en oro för buller och andra störningar under byggtiden. Flera yttranden utgörs av den förtryckta mall som Hyresgästföreningen tagit fram.

Ett fåtal sakägare har uttryckt en oro för insyn i lägenheterna från den förhöjda innergården samt gårdshuset.

Hyresgästföreningen protesterar mot försämrade boendeförhållanden för de boende i kvarteret som de menar att planen innebär. Föreningen befarar att Fridhemsplan kommer att gentrifieras och att hyreshöjningar som projektet medför kommer att innebära att många inte kommer att ha råd att bo kvar. Hyresgästföreningen stöder inte påbyggnaden av fastigheterna i kvarteret, men är generellt positiv till att det byggs fler hyresrätter.

Ett fåtal av sakägarna har uttryckt en oro över att hyrorna kommer att öka dramatiskt.

En hyresgäst i Vaktaren 19 ifrågasätter att lägenhetens fönster mot gården sätts igen av det planerade gårdshuset.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

En utredning av hur ljusförhållandena förändras ska göras för de befintliga lägenheter som bedöms bli mest påverkade av förslaget. Även insyn beaktas. Slutsatserna blir utgångspunkter i bearbetning av samrådsförslaget.

Byggtiden styrs inte direkt av detaljplanen annat än genom planens genomförandetid. Utbyggnaden kommer ske i etapper enligt byggherrarnas planering. Hyresnivåer, normalt fastighetsunderhåll som byte av stammar, fönster och ventilation är inte en planfråga och inte heller eventuell evakuering av hyresgäster. Sådana frågor regleras i civilrättsliga lagar och avtal.

Innan detaljplanens antagande ska frågan om gårdshusets anslutning mot brandmuren vid fastigheten Vaktaren 19 – som är försedd med fönster – ha klarats ut.

Bostadsgård

Knappt 70 % av de sakägare som har inkommit med yttranden är emot gårdshuset då de skulle leda till en mindre innergård. Innergården beskrivs av många som en lugn oas i det annars hektiska Fridhemsplan och som en av kvarterets största kvalitéer.

Trafikkontoret framför att stadens riktlinje om ett avstånd på max 200 meter till kvarterspark uppfylls inte för bostäderna varför det är extra viktigt att bostadsgårdarna görs generösa.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Kvarteret Vaktaren har en för stadsdelen ovanligt generös gård varför stadsbyggnadskontoret anser att den medger ett gårdshus. De kvarvarande gårdsytorna måste hålla hög kvalitet och samrådsförslaget gårdsmiljö behöver därför utredas ytterligare. Den planerade övre handelsvåningen behöver omarbetas så att konsekvenserna blir mindre för bostadsgården och de befintliga bostäder som bedöms bli mest påverkade.

Förskola

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår att den fortsatta planeringen av förskolans utevistelse inriktas mot att minst motsvara 10 kvadratmeter per barn. Kan inte detta tillgodoses bör förskolan utföras med färre avdelningar.

Trafikkontoret framför att föreslagen förskolegård ligger till stor del i en slänt och direkt mot en kontorslokal med fönster mot gården vilket starkt begränsar den användbara ytan.

Några få sakägare anser att en förskola inte är lämplig på innergården då den skulle innebära ökat buller.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret bedömer att man i avvägningen mellan behovet av förskolans utevistelse och bostadsgård för befintliga och planerade bostäder inte kan medge en så stor yta som Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår. Ambitionen är därför att i det fortsatta arbetet se till möjligheterna att effektivisera gårdens funktioner och överväga samutnyttjande. Stadsdelsförvaltningen och byggherren skall fortsätta att gemensamt diskutera förskolans utformning för att innan planens antagande ha nått en överenskommelse.

Gator och trafik

Biltrafik

Ett fåtal sakägare menar att en ytterligare exploatering av kvarteret kommer att leda till en öka biltrafik i ett redan hårt trafikbelastat område samt att parkeringssituationen i området kommer att försämrast.

Trafikkontoret saknar beskrivning över hur transporter till LSS-boende och butiker kommer lösas. Tänkt parkeringsnorm saknas, för kontor bör det vara 4-6 platser/1000 kvm, samt för bostäder bör den inte underskrida 0,75 platser per lägenhet.

Exploateringskontoret anser att antalet parkeringsplatser är tillräckligt för boende med tanke på närheten till kollektivtrafiken

SISAB påpekar att trafik till byggarbetsplatsen kommer att gå tätt intill angränsande skolor och korsa elevernas skolväg. Stor försiktighet måste iakttas gällande trafik under byggtiden.

Gång- och cykeltrafik

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår att trottoarer breddas för ökad framkomlighet i syfte att stärka området som en knutpunkt för kollektivtrafiken. Vidare önskar nämnden att cykelparkering utökas både på kvarters- och gatumark så att gällande norm för bostäder överskrids. Trafikkontoret önskar att ökad kapacitet för cykelparkering bör redovisas och konstaterar att tänkt parkeringstal saknas, men att den bör vara 1,5 platser per lägenhet enligt stadens normer. Exploateringskontoret hävdar att det inom kvartersmark ska finnas minst 2,25 platser för cyklar/lägenhet.

Trafikkontoret anser att en analys av utrymmesbehovet på trottoaren runt kvarteret behövs i ett fortsatt arbete. Skärmtak kring kvarteret är positivt, konsekvenser av skärmtaks frånvaro bör redovisas. Vid ombyggnad av hus mot Drottningholmsvägen ska höjdsättning av entréer möjliggöra kantstenshöjd 16 cm vid busshållplatserna.

Förutsättningar för gångtunnel under Drottningholmsvägen bör redovisas ytterligare. För varje tillkommande lägenhet bör ett träd planteras, enligt stadens riktlinjer.

Helhetsgrepp

Hyresgästföreningen saknar det helhetsgrepp över Fridhemsplan som beskrivs i start-PM så att stadsmiljön och trafiksituationen kan hanteras samlat.

Kollektivtrafik

Trafikförvaltningen SLL anser att trafikförutsättningarna bör utredas djupare för att ta fram en väl fungerande bytespunkt för kollektivtrafiken. Särskilt ska förutsättningarna för busshållplatser i bytespunkten utredas och utvecklas. Med anledning av den viktiga funktionen för kollektivtrafiken bör planområdet utökas så att alla viktiga delar omfattas. De förslag som redovisas för biljetthallen samt uppgång från tunnelbanan på Drottningholmsvägens södra sida inte är förankrade och godkända av förvaltningen. Det nya förslaget skulle innebära ökade kostnader, begränsade trafikantytor samt stor påverkan på hyresgäster. Illustrationerna i planhandlingen bör tas bort, alternativ kompletteras med bilder av nuvarande biljetthall, samt en förklarande text om att idéskissen illustrerar en möjlig lösning. Förvaltningen har inte för avsikt att iordningställa uppgången på Drottningholmsvägens södra sida, men motsätter sig inte en gångförbindelse under Drottningholmsvägen. Plankartan måste kompletteras med rättigheter för tunnelbanan genom användningsbestämmelse "T", samt uppgifter om lägsta tillåtna schaktdjup till skydd för tunnelbaneanläggningen.

Exploateringskontoret tillför att om ny entré ordnas via tunnelbanan till handelsytorna ska Familjebostäder omförhandla det befintliga servitutet med SL. Exploateringskontoret ser inga ekonomiska möjligheter att flytta tunnelbanespärrarna till källarplan de närmaste åren, vilket är nödvändigt vid en eventuell tunnel under Drottningholmsvägen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret instämmer i att gatumiljön bör förbättras för en mer attraktiv bytespunkt i kollektivtrafiken. Drottningholmsvägens norra gångbana har förutom en viktig funktion som bytespunkt mellan buss och tunnelbana även gynnsamma solförhållanden och rymd som gör platsen lämplig även för vistelse och möten.

I anslutning till planarbetet bedrivs nu i samarbete med berörda förvaltningar ett samverkansprojekt för Fridhemsplan med syfte att skapa en attraktiv stadsmiljö för gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer. Fortsatt medborgardialog bör övervägas i det fortsatta planarbetet för att även fånga

upp synpunkter från de boende. Utformningen av både den närmsta gångbanan och gatumiljöerna i sin helhet kommer att ses över i det gemensamma arbetet. Genomförandet behöver dock ses både på kort och på lång sikt.

Frågan om handel under Drottningholmsvägen hänger ihop med frågan om en ny tunnelbaneuppgång på södra sidan om Drottningholmsvägen. Någon sådan uppgång är för närvarande inte aktuell, dels för att det bedöms mycket kostsamt med underjordiska anläggningar i Drottningholmsvägen och dels för att det skulle innebära omfattande ombyggnationer av SL:s biljetthall med nedflyttning en våning av densamma, med påföljande ombyggnad av rulltrappor. En sådan ombyggnad skulle inte heller självklart innebära en förbättring av omstigningen mellan trafikslagen t-bana och buss.

Trafikförvaltningens önskemål när det gäller samrådsförslagets förbindelse mellan handelsytor och biljetthall tillmötesgår i det fortsatta planarbetet där gestaltningen inriktas mot en handelsvåning i gatuplan med entréer utan direkt koppling till spärmlinjerna.

Stadsbyggnadskontoret kommer att arbeta vidare för att säkerställa tillräckliga ytor för cykelparkering, både på kvartermark och på gatumark i enlighet med stadens parkeringsnorm. Plan- och genomförandebeskrivningen kompletteras med uppgifter om antal platser för cykelparkering.

Teknisk försörjning

Dagvatten

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är positiv till planens fördröjningsåtgärder för dagvatten. Planhandlingarna bör beskriva hur åtgärderna står i förhållande till befintliga förhållanden och framtida behov utifrån ett förändrat klimat med risk för lokala översvämningar i bebyggelsen vid ökad nederbörd.

Stockholm Vatten AB framför att dagvatten i första hand bör omhändertas lokalt inom fastigheten, i andra hand ska fördröjning innan avledning till befintliga ledningar sker. Ny gemensamhetsanläggning kan behöva upprättas för omhändertagande av dagvatten.

Länsstyrelsen anser att staden bör överväga att ta fram en separat dagvattenplan där bland annat behovet av en gemensamhetsanläggning för omhändertagande av dagvatten utreds.

Någon sakägare anser att dagvattenhanteringen bör utredas djupare.

Vatten

Stockholm vatten påpekar att ny fastighetsindelning kan medföra att gemensamhetsanläggningar får upprättas för vattenledningar. Eventuell tryckstegring i fastighet bekostas inte av Stockholm Vatten.

El/Tele

Fortum framför planen genomförs krävs plats för ny elnätstation för att klara elförsörjningen. Stadens magnetsfältpolicy ska beaktas vid placering. Skanova har befintligt fastighetsnät i byggnaderna.

Värme/Gas

Inom kvartersmark finns befintliga ledningar för fjärrkyla som måste beaktas. Vissa av fastigheterna är anslutna till gasnätet.

Avfallshantering

Trafikkontoret anser att detaljplanen bör redogöra för hur avfallshanteringen kommer att ske, och att det är önskvärt att tillkommande ytor kan betjänas av maskinella system för avfallshantering.

Räddningstjänst

Storstockholms Brandförsvär poängterar att om existerande bebyggelse är planerade för utrymning via brandförsvärets bärbara stegar eller höjdfordon får inte ny bebyggelse hindra detta. Särskilda krav på utrymning gäller på ett eventuellt LSS boende som bör utformas som en vårdanläggning. En horisontell "stigaledning" avsedd för vatten för brandsläckning bör dras från gatan till gården.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Plan- och genomförandebeskrivningen bör enligt yttrandet kompletteras med en dagvattenutredning med bl.a. uppgifter om ytornas omfattning för dagvattenhantering före och efter planens genomförande.

Ett förslag på placering av transformatorstation ska tas fram av byggherrarna och godkännas av ledningsägaren.

Hälsa och säkerhet

Buller och vibrationer

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår att planbestämmelsen gällande inomhusbuller skärps enligt ljudklass B, i stället för ljudklass C, med anledning av det bullerutsatta läget. Nämnden anser av samma skäl även att 30 dBA ekvivalent ljudnivå bör gälla för befintliga bostäder. Vidare föreslår nämnden att buller från fläktar och kylanläggningar studeras och hanteras.

Länsstyrelsen är beredd att acceptera tekniska lösningar för att åstadkomma acceptabel ljudnivå i Väktaren 37. Så kallat industribuller från tillkommande verksamheter får inte påverka befintliga eller planerade bostäder på gården, vilket måste visas i utredning. Till skillnad från MHN anser inte Länsstyrelsen att kravet på befintliga bostäders utformning kan ställas med anledning av trafikbuller. Trafikförvaltningen SLL poängterar att stömljud och vibrationer riskerar att genereras från såväl tåg som installationer. Utrymme måste finnas för mer intensiv trafik utan att det leder till störningar för boende. Situationen bedöms vara för komplex för att endast den standardiserade störningsskyddsbestämmelsen ska kunna tillämpas. En överenskommelse behöver tecknas om förutsättningar för utförande, ansvar och kostnader innan detaljplanen antas. Ett antal av de sakägare som yttrat sig skriftligen är oroliga för det buller som kommer att uppstå under byggtiden, samt det som kommer att uppstå av en förskola och ett nytt gårdshus på innergården.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret bedömer att befintliga bullerutredningar behöver kompletteras med resonemang kring s k industribuller. Det behöver utredas

vidare om det är möjligt och rimligt att införa de nya och strängare bestämmelserna avseende ljudmiljön för befintliga bostäder.

Miljö- och klimataspekter

Miljökonsekvenser

Länsstyrelsen delar stadsbyggnadskontorets uppfattning om att planen inte kan förväntas medföra betydande miljöpåverkan.

Hyresgästföreningen anser att djupare beskrivning av påverkan på framtida luftkvalitet, kulturmiljö och stadsbild behövs.

Luftkvalitet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att genomförandet av detaljplanen inte försvårar uppfyllandet av miljökvalitetsnormen för luftkvalitet. Den marginella ökning av partiklar i gatunivå som kan förväntas bör dessutom sättas i relation till den generella förbättring av luftkvaliteten som skett till följd av minskad andel dubbdäck.

Vissa sakägare påpekar att luftkvaliteten i området är undermålig redan idag och att förslaget kommer att förvärra situationen ytterligare.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret bedömer att konsekvenserna av ett genomförande av detaljplanen inte kan anses påverka partikelhalterna i luften till den grad att några speciella åtgärder måste vidtas.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Från de inkomna synpunkterna har intressekonflikter kunnat identifieras mellan den tillkommande handelsvåningen och kvalitéer i en del av de befintliga bostäderna så som ljusinsläpp, utsikt och bostadsgård. Med hänsyn till den intensiva plats i staden som Fridhemsplan utgör är det viktigt att innergårdarna blir fortsatt lugna. Gården måste utformas så att alla ytor tas till vara som bostadsgård och utevistelse för förskola. Stadsbyggnadskontoret anser att bostadsfunktionen med komplement så som förskola fortsatt ska präglade gården.

Förändrade prioriteringar av olika trafikslag längd Drottningholmsvägen kan behöva göras enligt framkomlighetsstrategin. Vid sidan av arbetet med detaljplanen för kv Väktaren kommer stadsbyggnadskontoret i det påbörjade samverkansprojektet tillsammans med övriga förvaltningar och byggherrar att fortsätta verka för ett mer attraktivt Fridhemsplan.

Konsekvenser för kulturverksamheter utreds vidare.

Föreslagna förändringar

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare i det fortsatta planarbetet:

- Skuggning och förändring av dagsljus i befintliga bostäder
- Bostadsgårdens utformning (nivåer, användbarhet)
- Bottenvåningarnas bidrag till stadslivet utanför
- Byggnaders bidrag till stadsbilden – gestaltning av hörn, fasader och tak
- Entréers placeringar i gatuplan och relation till biljetthallen
- Utformning av gatumiljöerna runtomkring
- Konsekvenser för kulturverksamheter

Stadsbyggnadskontoret bedömer att ovanstående revideringar innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen.

Inkomna synpunkter

Nedan redovisas en sammanfattning av inkomna synpunkter. För yttrandena i sin helhet hänvisas till planakten för projektet, dnr 2011-08491. Planakten för ärendet finns tillgänglig i Tekniska Nämndhuset på Fleminggatan 4.

Statliga och regionala myndigheter och förbund

Länsstyrelsen

Utifrån de nu kända förutsättningarna bedömer Länsstyrelsen att det inte finns själ att pröva kommunens beslut och upphäva detaljplanen om deras synpunkter beaktas.

Länsstyrelsen anser att det finns en risk att den monotona storskaligheten i höjden och volymen skulle få en negativ effekt på stadslandskapet och stadsbilden. Det är därför angeläget att arbeta vidare med gestaltningen och studera byggnadernas utformning och redogöra dess konsekvenser. Särskild vikt bör läggas vid utformning av fasader mot Drottningholmsvägen och kvarterets hörnfasader samt möten mellan tillkommande och befintlig bebyggelse. En analys av byggnadshöjdens öknings konsekvenser på riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården med avseende på påverkan på taklandskapet och siluetten efterlyses.

Länsstyrelsen är beredd att acceptera tekniska lösningar för att åstadkomma acceptabel ljudnivå i Våktaren 37. Utbyggnad/balkonglösning i Våktaren 37 ger möjlighet att sänkaljudnivå vid fasad även för befintliga lägenheter, vilket är positivt. Det bör i fortsatt arbete klargöras att bostadsbebyggelsen inte kommer att störas av fläktar eller annat industribuller som konsekvens på utbyggnaden av lokal- och kontorsutrymmen. Planhandlingarna bör även redovisas att nya gårdsbebyggelsen klarar gällande riktvärden för industribuller. Behovet av att ta fram en separat dagvattenplan bör övervägas.

Länsstyrelsen delar uppfattningen om att planen inte kan förväntas medföra betydande miljöpåverkan.

Trafikförvaltningen - SLL (Tidigare SL)

Förvaltningen anser att trafikförutsättningarna bör utredas djupare i syfte att ta fram en väl fungerande bytespunkt för kollektivtrafiken. Särskilt ska förutsättningarna för busshållplatser i bytespunkten utredas och utvecklas. Anser med anledning av den viktiga funktionen för kollektivtrafiken att planområdet bör utökas så att alla delar omfattas.

Trafikförvaltningen påpekar att de förslag som redovisas gällande en förändring av biljetthallen samt uppgång från tunnelbanan på Drottningholmsvägens södra sida inte är förankrade och godkända av förvaltningen. Nya förslaget skulle innebära kraftigt ökade driftkostnader, begränsa ytorna för trafikanterna samt en stor påverkan på hyresgäster m.m. Anser därför att illustrationer i planbeskrivningen samt illustrationsplanen i första hand ska tas bort i den fortsatta planhanteringen, alternativt kompletteras med bilder av nuvarande biljetthall, samt en förklarande text om att idéskissen illustrerar en möjlig lösning.

Förvaltningen har inte för avsikt att iordningställa uppgången på Drottningholmsvägens södra sida, men har inget att invända som staden eller annan part önskar bekosta en gångförbindelse under Drottningholmsvägen.

Poängterar att stomljud och vibrationer inte bara riskerar att genereras från tågpassager, utan även från installationer som hissar och rulltrappor men även eventuella likriktarstationer. Viktigt att det finns utrymme för tätare trafik på t-banan och ökad hastighet i rulltrappor utan att det leder till störningar för boende.

Anser att plankartan måste kompletteras med rättigheter för tunnelbanan genom en användningsbestämmelse "T", samt uppgifter om lägsta tillåtna schaktdjup till skydd för tunnelbaneanläggningen. Bedömer att detaljplanen är för komplex för att tillämpa den standardiserade störningsskyddsbestämmelsen och anser därför att den bör kompletteras.

Vill att överenskommelse om förutsättningar för arbetens utförande, ansvar och kostnader för påverkan på t-baneanläggningen, buller- och vibrationsdämpande åtgärder m.m. skall tecknas innan detaljplanen antas.

Storstockholms Brandförsvär

Storstockholms Brandförsvär poängterar att om existerande bebyggelse är planerade för utrymning via brandförsvärets bärbara stegar eller höjdfordon får inte ny bebyggelse hindra detta. Särskilda krav på utrymning gäller på ett eventuellt LSS boende och bör utformas som en vårdanläggning. En horisontell "stigarledning" avsedd för vatten för brandsläckning bör dras från gatan till gården.

Trafikverket

Ingen erinran.

Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Förvaltningen är positiv till att man genom om- och påbyggnad av befintliga byggnader skapar nya lägenheter. Gallerian med förbindelse till tunnelbanans biljetthall och med flera entréer som sammankopplas i kvarterets mitt kommer att kunna göra det idag slutna kvarteret mer levande och bidra till ökad trygghet i området. Det fem till sex våningar höga gårdshuset innebär dock, som förvaltningen ser det, en alltför hög exploatering av kvarteret.

Förvaltningen är angelägen om att planerna på att inrätta ett boende för personer med funktionsnedsättning realiseras och föreslår att en servicebostad med åtta lägenheter, gemensamhetslokaler och personalutrymmen inrättas. Det är också angeläget att planerna på att inrymma en förskola kommer att förverkligas.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Anser att åtgärder bör vidtas som förstärker planområdets del som knutpunkt för kollektivtrafik genom att bredda trottoarer för ökad framkomlighet för gångtrafikanter samt att fler parkeringsplatser för cyklar skapas både på kvarters- och gatumark. Behovet av cykelparkering för boende i området bör vara högre än de 1,5 platser per lägenhet som är norm idag. För handel bör normen vara minst 30 platser/1000 kvm och vid kollektivtrafikhållplatser minst 10 platser/100 resenärer.

Planbestämmelsen gällande inomhusbuller bör skärpas så att trafikbullernivåerna inomhus i boningsrum inte överstiger 26 dB(A) ekvivalent och 41 dB(A) maximal ljudnivå (ljudklass B).

Buller från fläktar och kylanläggningar till bostäder studeras och eventuella skyddsåtgärder vidtas.

Den fortsatta planeringen för förskolans lektytor utomhus inriktas mot att minst motsvara 10 kvadratmeter per barn.

För att förbättra omstigningen mellan bussar, tunnelbana och cykel anser nämnden att breddning av trottoarytor bör övervägas, framför allt mot Drottningholmsvägen. En breddning av trottoaren skulle kunna öka kapaciteten för gångtrafikanter med bibehållna körfält om delar av den breda refugen tas i anspråk.

Genomförandet av detaljplanen bedöms inte försvåra uppfyllandet av miljökvalitetsnormen för luftkvalitet. Den marginella ökning av partiklar i gatunivå som kan förväntas uppkomma till följd av påbyggnader mot Drottningholmsvägen bör dessutom sättas i relation till den förbättring av luftkvaliteten som skett till följd av minskad andel dubbdäck.

Trafikkontoret

Trafikkontoret anser att en analys av utrymmesbehovet på trottoaren runt kvarteret behövs i ett fortsatt arbete. Skärmtak kring kvarteret är positivt, konsekvenser av skärmtaks frånvaro bör redovisas. Vid ombyggnad av hus mot

Drottningholmsvägen skall höjdsättning av entréer möjliggöra kantstenshöjd 16 cm vid busshållplatserna. Ökad kapacitet för cykelparkering bör redovisas.

Föreslagen förskolegård ligger till stor del i en slänt och direkt mot en kontorslokal med fönster mot gården vilket starkt begränsar den användbara ytan. Stadens riktlinje om ett avstånd på max 200m till kvarterspark uppfylls inte för bostäderna varför det är extra viktigt att bostadsgårdarna görs generösa.

Förutsättningar för gångtunnel under Drottningholmsvägen bör redovisas ytterligare. Möjligheten till att sektionera påbyggnaden av Våktaren 35 bör studeras för att minska dess dominans i gaturummet. För varje tillkommande lägenhet bör ett träd planteras, enligt stadens riktlinjer.

Beskrivning över hur transporter till LSS-boende och butiker kommer lösas saknas. Tänkt parkeringsnorm saknas, för kontor bör det vara 4-6 platser/1000 kvm, samt för bostäder bör den inte underskrida 0,75 platser per lägenhet. Cykelparkering bör vara enligt stadens normer 1,5 platser per lägenhet. Bör redogöras hur avfallshantering kommer att ske, önskvärt att tillkommande ytor kan använda maskinella system för avfallshantering.

Exploateringskontoret

Exploateringskontoret är positiva till skapandet av nya bostäder samt möjlighet till förskola och LSS-boende i bra kollektivläge. Möjligheten att öppna upp gångstråk genom kvarteret Våktaren kommer också förbättra för allmänheten.

Om ny entré ordnas via tunnelbanan till handelsytorna ska Familjebostäder omförhandla det befintliga servitutet med SL. Exploateringskontoret ser inga ekonomiska möjligheter att flytta tunnelbanespärrarna till källarplan de närmaste åren, vilket är nödvändigt vid en eventuell tunnel under Drottningholmsvägen.

Kontoret anser att antalet parkeringsplatser är tillräckligt för boende med tanke på närheten till kollektivtrafiken. Inom kvartersmark ska det finnas minst 2.25 platser för cyklar/lägenhet.

Stockholms stadsmuseum

Stadsmuseet anser att förslaget till detaljplan i princip kan accepteras. En förutsättning är att höjden och omfattningen av påbyggnaderna är nogt studerade för att motsvara de höga krav som kan ställas på arkitektur av landmärkeskaraktär, för Fridhemsplan likaväl som för Stockholms siluett. Detta gäller speciellt den stora påbyggnaden på Våktaren 35.

Av hänsyn till riksintresset och stenstadens karaktär anser Stadsmuseet att gårdsbebyggelsens höjd bör anpassas till stenstadens bebyggelse och husen i kvarterets norra del, speciellt gäller hänsyn i förhållande till hörnfastigheterna i Våktaren 12 och Våktaren 32.

Stadsmuseet ser positivt på att Våktaren 15, uppförd i mitten av 1930-talet och ritad av arkitekter Tesch och Giertz, undantas från påbyggnaden.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

Rådet har inget att erinra mot höjderna i kvarteret. Anser att reklamen som tillåts på gaveln på Väktaren 37 bör integreras i arkitekturen, alternativt att byggnaden utgår som plats för allmän reklam. Anser att platsen bör studeras noggrannare för en öppnare platsbildning/terminalfunktion för att öka kvalitén för fotgängare. Platsens funktion som nav eller omstigningsplats bör markeras med en samlad yta, möjligtvis i kombination med ett resonemang om ett landmärke, som tidigare prövats för kvarteret Basaren. Även viktigt att tunnelbanehallens koppling till den framtida gallerian inte innebär att ytan klyvs i två entréer.

Anser att det är viktigt att Väktaren 35s hörn mot S:t Eriksgatan studeras vidare och att staden tar chansen och tar ett samlat grepp om platsen för att ge Fridhemsplan en större stadsmässig funktion.

SISAB

Inget att erinra. Påpekar dock att trafik till byggarbetsplatsen kommer att gå tätt intill Sverige Finska skolan och Fridhemsskolan och korsa elevernas skolväg. Stor försiktighet måste iakttas gällande trafik under byggtiden.

Övriga remissinstanser**Stockholm Vatten AB**

Stockholm Vatten påpekar att befintlig bebyggelse har vattenanslutningar i omgivande gator. Ny fastighetsindelning kan medföra att gemensamhetsanläggning får upprättas. Eventuell tryckstegring i fastighet bekostas inte av Stockholm Vatten. Dagvatten bör i första hand omhändertas lokalt inom fastigheten, i andra hand ska fördröjning ske inom fastigheten innan avledning till befintliga ledningar.

Fortum Distribution AB

Om planen genomförs krävs plats om 10 x 5 meter för etablering av ny elnätstation för att klara elförsörjningen. Stadens magnetsfältpolicy ska beaktas vid placering.

AB Fortum Värme

Inom kvartersområdet finns befintliga ledningar för fjärrkyla som måste beaktas. Vissa av fastigheterna är anslutna till gasnätet.

TeliaSonera Skanova Access AB

TeliaSonera Skanova Access AB har befintligt fastighetsnät i byggnaderna. I övrigt inget att erinra.

Hyresgästföreningen

Hyresgästföreningen stöder inte påbyggnaden av fastigheterna i kvarteret. Butiksexpansion bör ske under Drottningholmsvägen, eller inom Kv Vallgossen. Det helhetsgrepp över Fridhemsplan som beskrivs i start-PM saknas och förslaget håller för låg arkitektonisk kvalitet. Hyresgästföreningen protesterar mot försämrade boendeförhållanden för de boende i kvarteret som planen innebär.

Lokala hyresgästföreningen

Anser att det varit för kort varsel för kallande till samrådsmötet, samt att samrådstiden varit för kort när den varit lagd under sommaren. Påpekar att det i start-PM fanns för avsikt att inkludera trafiksituationen och stadsmiljön runt Fridhemsplan i arbetet, vilket saknas i förslaget. Hyresgästföreningen är positiv till att det byggs fler hyresrätter. Anser att förslaget kommer innebära stor gentrifiering av området. Hyreshöjningar som projektet kommer att innebära att många inte kommer att ha råd att bo kvar. Perspektivskisserna är undermåliga och vilseledande. Hyresgästföreningen ifrågasätter vilka samhällsintressen som gynnas av ett galleriabygge i kvarteret. Byggnadernas gestaltning bör omformas för att ge ett mer dämpat och harmoniskt intryck. Anser att djupare beskrivning av påverkan på framtida luftkvalitet samt kulturmiljö och stadsbild behövs. Påpekar att det finns annan mark i området att tillgå för eventuell expansion av kommersiella lokaler.

Bromma Stockholm Airport

Lokaliseringsbedömning (flyghinderanmälan) ska beställas vid uppförande av byggnadsverk högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Föremål till en höjd av 45 meter eller högre över mark ska hindermarkeras.

Yttranden från sakägare

Avsändare	Adress	Trafik	Stadsbild/ Kulturmiljö	Handel	Kultur	Gårdsmiljö	Byggtid	Skuggning	Övrigt
		4	3	32	3	29	19	29	10
Boende	Drottningholmsvägen 24	x		x		x	x	x	
Boende	Fridhemsgatan 30, vån 4					x	x	x	
Boende	Drottningholmsvägen 28			x		x	x	x	
Boende	Drottningholmsvägen 26			x		x	x	x	
Boende	Drottningholmsvägen 26			x		x	x	x	
Boende	Fridhemsgatan 26			x		x	x	x	
Boende	Drottningholmsvägen 24			x		x	x	x	
Boende	Drottningholmsvägen 28			x		x	x	x	
Boende	Drottningholmsvägen 24			x		x	x	x	x
Boende	Drottningholmsvägen 28								x
Boende	Fridhemsgatan 22			x					x
Boende	S:t Eriksgatan 29		x			x		x	x
Boende	Fridhemsgatan 26			x		x	x	x	x
Boende	Drottningholmsvägen 26			x		x	x	x	
Boende	Fridhemsgatan 34	x		x		x		x	
Boende	Fridhemsgatan 20		x	x		x		x	x
Boende	Fridhemsgatan 26			x	x	x	x	x	
Boende	S:t Eriksgatan 29			x		x		x	
Boende	Fridhemsgatan 20			x		x	x	x	

Boende	S:t Eriksgatan 31					x		x	
Boende	S:t Eriksgatan 29					x		x	
Boende	Fridhemsgatan 26			x		x	x	x	
Boende	Fridhemsgatan 34	x	x	x		x	x	x	
Boende	S:t Eriksgatan 29A							x	
Boende	S:t Eriksgatan 29					x		x	x
Boende	S:t Eriksgatan 29					x	x	x	x
Boende	Fridhemsgatan 26			x		x	x	x	
Boende	S:t Eriksgatan 29			x		x		x	
Boende	S:t Eriksgatan 29	x				x			x
Boende	Fridhemsgatan 30			x		x			x
Boende	Fridhemsgatan 26			x	x	x	x	x	
Boende	S:t Göransgatan 67							x	
Gelateria Italiana	Drottningholmsvägen 22			x					
Bambia Skrädderi	Drottningholmsvägen 15			x					
Handskaffären	S:t Eriksgatan 31			x					
Lion Bar	Fridhemsgatan 34			x		x	x	x	
Ljushuset	Drottningholmsvägen 13			x					
Mobilteleakuten	S:t Eriksgatan 35			x					
Salong Guldlock	S:t Eriksgatan 28			x					
Veronicas Blommor	S:t Eriksgatan 33			x					
Florettas skor	Fridhemsgatan 26			x					
Svenska Dans-Compagniet	Fridhemsgatan 28				x				
Ram och bild Atelje	S:t Göransgatan 65			x					

Förteckning av yttranden från övriga privatpersoner, föreningar och näringsidkare

Avsändare	Adress	Trafik	Stadsbild /Kulturmiljö	Handel	Kultur	Gårdsmiljö	Byggtid	Skuggning	Övrigt
		2	4	11	1	4	2	2	4
Boende	Ej uppgett								
Boende	Drottningholmsvägen 1		x	x					
Boende	Sankt Eriksgatan 33								
Boende	Lindhagensgatan 59			x					x
Boende	Hantverkargatan 78		x	x					x
Boende	Sturevägen 5, Järfälla					x			

Boende	S:t Eriksgatan/ Hantverksgatan 90			x		x	x		
Boende	Fridhemsgatan 30			x		x	x	x	
Hugo Kläder	S:t Eriksgatan 39			x					
Kungsholmens Snabbtvätt och Skrädderi Service	Hantverkargatan 82			x					
Plagg	S:t Eriksgatan 37			x					
Restaurang Linäs Bar	Hantverkargatan 84			x					
Aktionsgruppen Rädda Väktaren	Baltzar von Platens gata 11	x	x	x	x	x			x
BRF Lavetten 11	Kronobergsgatan 9	x	x	x				x	x

Protestlista, renskriven

Personnamn	Adress	Sakägare
154 st		109 st
Boende	Drottningholmsvägen 20	X
Boende	Hedbornstigen 1	
Boende	Drottningholmsvägen 26	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Drottningholmsvägen 18	X
Boende	Jonstorpsvägen 10	
Boende	Fleminggatan 99	
Boende	Alströmergatan 32	
Boende	Fastlagsvägen 32	
Boende	St Göransgatan 67	X
Boende	Oläsligt	
Boende	Fleminggatan 28	
Boende	St Eriksgatan 43	
Boende	St Eriksgatan 41	
Boende	St Göransgatan 69	X
Boende	St Göransgatan 67	X
Boende	St Göransgatan 76	
Boende	St Göransgatan 76	
Boende	Svarvargatan 1	
Boende	Spånga	
Boende	Åkerbyvägen 138	
Boende	Magnus Ladulåsgatan 32	
Boende	Oläsligt	
Boende	St Eriksgatan 35	X
Boende	St Eriksgatan 36	
Boende	St Eriksgatan 37	

Boende	St Eriksgatan 31	X
Boende	Drottningholmsvägen 20	X
Boende	Oläsligt	
Boende	Oläsligt	
Boende	Drottningholmsvägen Pressbyrån	
Boende	Fridhemsgatan 22	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Djupövägen 25, Sollefteå	
Boende	Stockholm	
Boende	Drottningholmsvägen 76	
Boende	Solberga Bygatan 7, Boda Kyrkby	
Boende	Solberga Bygatan 7, Boda Kyrkby	
Boende	Ej uppget	
Boende	Oläsligt	
Boende	Bildhuggarvägen 3	
Boende	Mossvägen 54	
Boende	Torsgatan 5	
Boende	Oläsligt	
Boende	Fridhemsgatan 22	X
Boende	Oläsligt	
Boende	Ringvägen 130	
Boende	Roslagstullsbackan 13	
Boende	Vittangigatan 20	
Boende	Oläsligt	
Boende	Barkaby	
Boende	Oläsligt	
Boende	St Göransgatan 67	X
Boende	St Göransgatan 65	X

Boende	St Göransgatan 65	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 30	X
Boende	Fridhemsgatan 22	X
Boende	Fridhemsgatan 22	X
Boende	Fridhemsgatan 22	X
Boende	Fridhemsgatan 22	X
Boende	Fridhemsgatan 22	X
Boende	Fridhemsgatan 22	X
Boende	Fridhemsgatan 22	X
Boende	Fridhemsgatan 22	X
Boende	Fridhemsgatan 22	X
Boende	Grev-Turegatan 74	
Boende	Fridhemsgatan 22	X
Boende	Fridhemsgatan 26	X
Boende	Regeringsgatan 111	
Boende	Hantverkargatan 78	
Boende	Kåkbrinken 11	
Boende	Fridhemsgatan 26	X
Boende	Fridhemsgatan 26	X
Boende	Fridhemsgatan 26	X
Boende	Fridhemsgatan 26	X
Boende	Fridhemsgatan 26	X
Boende	Fridhemsgatan 26	X
Boende	Fridhemsgatan 26	X
Boende	Fridhemsgatan 26	X
Boende	Fridhemsgatan 26	X
Boende	Fridhemsgatan 26	X

Boende	Fridhemsgatan 26	X
Boende	Fridhemsgatan 26	X
Boende	Fridhemsgatan 20	X
Boende	Fridhemsgatan 20	X
Boende	Fridhemsgatan 20	X
Boende	Fridhemsgatan 20	X
Boende	Fridhemsgatan 20	X
Boende	Fridhemsgatan 20	X
Boende	Fridhemsgatan 20	X
Boende	Fridhemsgatan 20	X
Boende	Fridhemsgatan 20	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 28	X
Boende	Drottningholmsvägen 26	X
Boende	Drottningholmsvägen 26	X
Boende	Drottningholmsvägen 26	X
Boende	Drottningholmsvägen 26	X
Boende	Drottningholmsvägen 24	X
Boende	Drottningholmsvägen 24	X
Boende	Drottningholmsvägen 24	X
Boende	Oläsligt	
Boende	Lövgatan 49	
Boende	Drottningholmsvägen 24	X
Boende	Drottningholmsvägen 24	X
Boende	Drottningholmsvägen 24	X
Boende	Drottningholmsvägen 24	X
Boende	Drottningholmsvägen 24	X
Boende	Drottningholmsvägen 24	X

Nina Åman
planchef

Niklas Zetterberg
planhandläggare